

Змістовий модуль 1. Агреговані показники. Кейнсіанська модель макроекономіки

ТЕМА 5 ГРОШОВИЙ РИНОК ТА БАНКІВСЬКА СИСТЕМА

Лекція 1 Функціонування грошової системи

**Розробив
к.е.н., доцент Макуха С.М.**

Питання лекції:

1. Сутність та функції грошей у макроекономіці.
2. Попит на гроші та його складові.
3. Пропозиція грошей.

Мета заняття:

- *Вивчити зміст поглядів прихильників основних теорій походження грошей, сутність та функції грошей.*
- *Розкрити механізм формування попиту та пропозиції грошей та їх графічне зображення.*

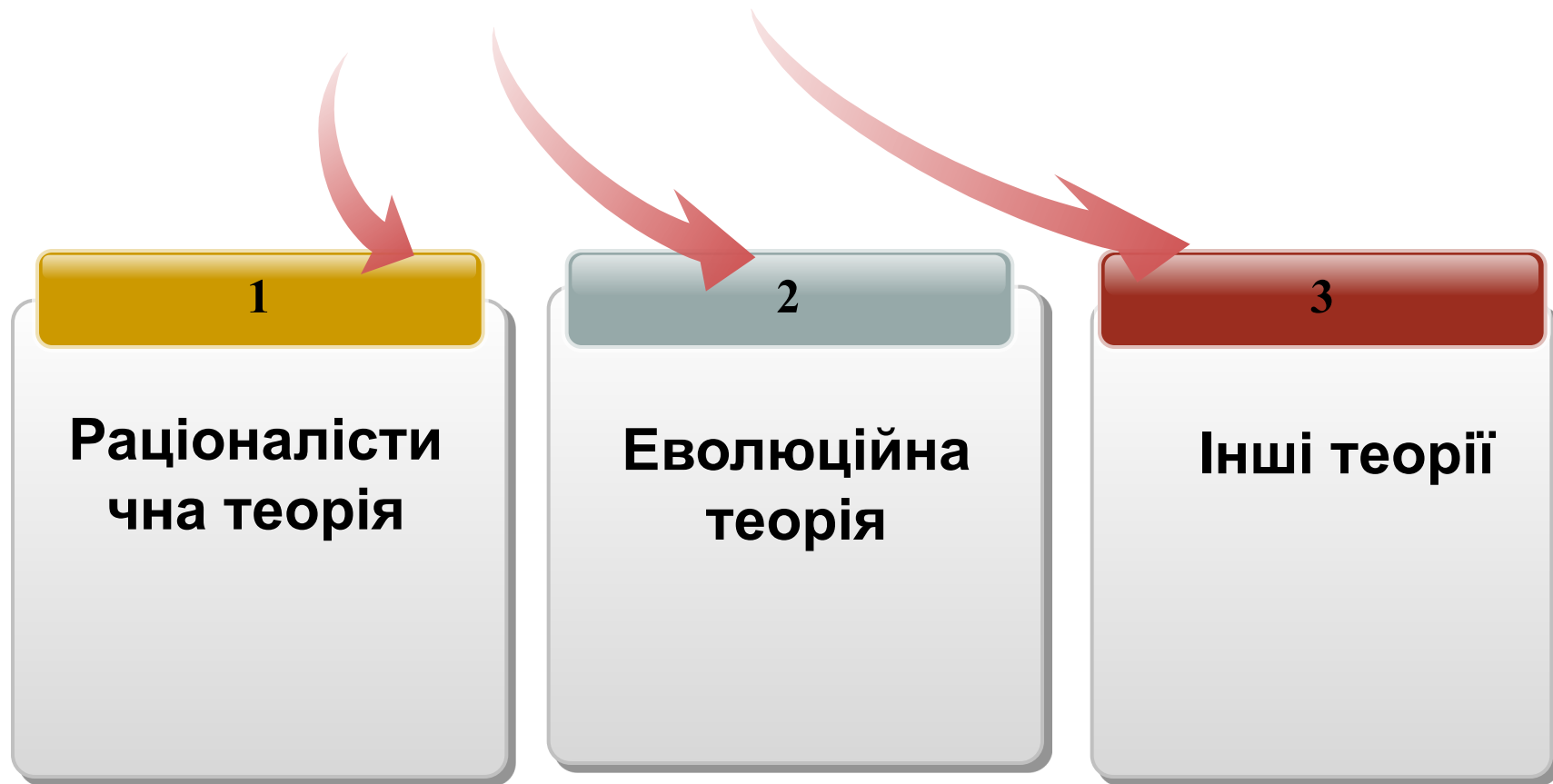

1 питання

Сутність та функції грошей у макроекономіці

Теорії походження грошей:

Гроші – особливий товар, що виконує роль загального еквіваленту

Вимоги до матеріалу, що використовується у якості грошей

Стабільність

Портативність

Зносостійкість

Однорідність

Подільність

Взнаваємість

Захисні елементи гривні

1. Водяний знак
2. Світлий елемент водяного знака
3. Захисна стрічка
4. Оптично змінна фарба
5. Наскрізний елемент (суміщене зображення)
6. Рельєфні елементи
7. Високий друк
8. Елемент для людей з послабленим зором

Захисні елементи гривні

9. Латентне (приховане) зображення
10. Мікротекст
11. Орловський друк
12. Райдужний друк
13. Антисканерна сітка
14. Мікроперфарація
15. Пірнаюче волокно
16. Елементи захисту, які визначаються в ультрафіолетових, інфрачервоних променях та мають магнітні властивості

Термін монета

походить від латинського **moneta**. Спочатку це був один з епітетів богині Юнони Монети (**Juno Moneta** — Юнона порадниця), при храмі якої в Римі в 3 ст. до н.е. знаходився монетний двір.

Лицевий бік монети

«аверс» (орел), обов'язково має зображення державного герба, номінал, рік випуску

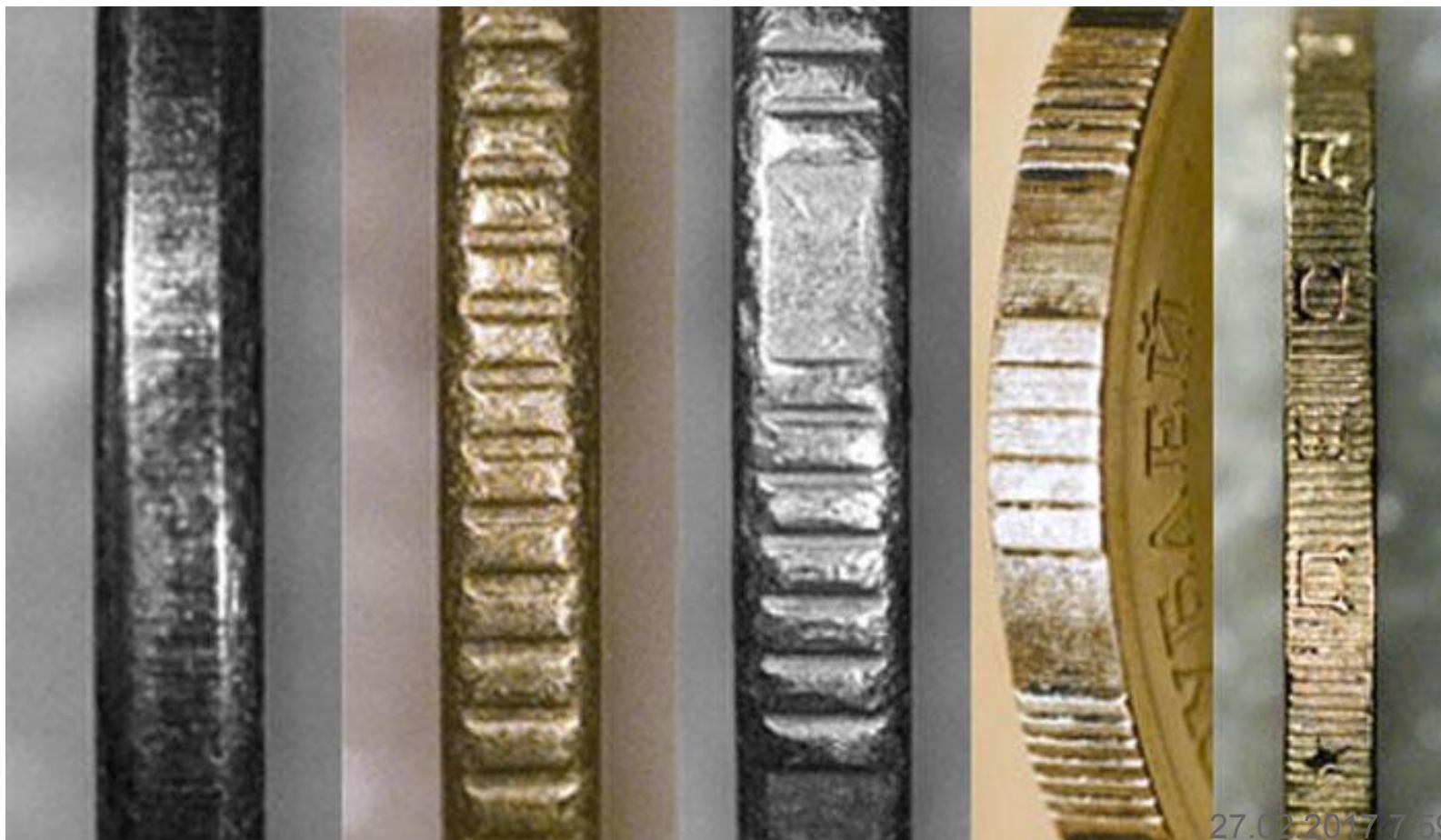

Зворотний бік монети

«реверс» (решка) повідомляє про достоїнство монети
(раніше - вагу)

Гурт — бічна поверхня монети

Монети карбують з металів

Мельхіор

Сплав міді з нікелем. Має сріблястий колір, з часом темніє

Нейзильбер

Сплав міді з нікелем. Білого кольору

Нордик

*Сплав міді, алюмінію, цинку й олова.
Жовтого кольору*

Грошовою одиницею України є гривня

літерний код гривні – **UAN**

цифровий код – **980**

скорочена назва - **грн.**

Функції грошей

Міра вартості

Засіб обігу

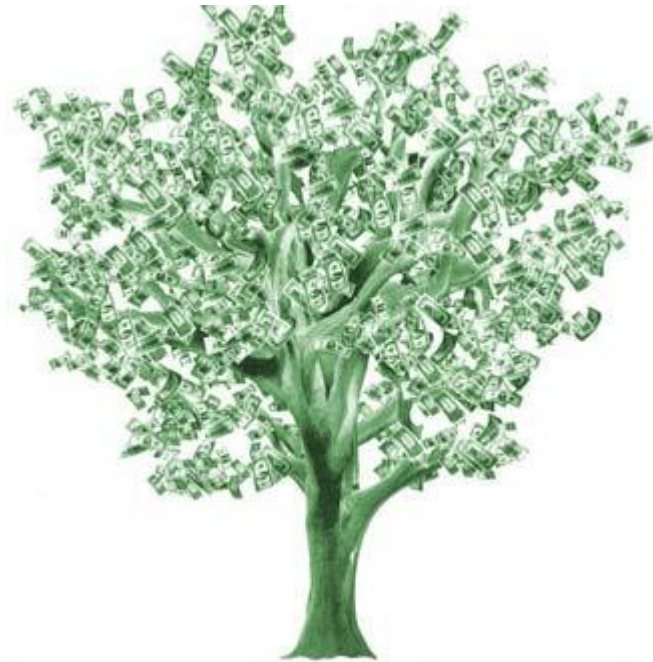
Засіб платежу

Засіб нагромадження

Світові гроші

Міра вартості

- перша і головна функція грошей, її сутність полягає в тому, що **гроші виступають засобом виміру вартості всіх інших товарів**

Засіб обігу

- Гроші виступають посередником в обміні товарів
- Функція грошей як засобу обігу призводить до розриву обміну в часі і просторі.

Засіб нагромадження

- Гроші виходять зі сфери обігу і перетворюються у скарби

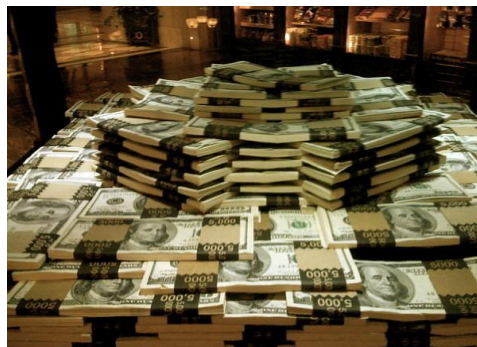
Засіб платежу

- Особливість функції грошей як засобу платежу полягає в тому, що покупець може оплатити товар не в момент придбання товару, а через певний час

Світові гроші

- Гроші забезпечують рух товарів та послуг за межі окремої країни

Запаси золота у світі

США
8139 тонн
(24,3%
світових
запасів)

Німеччина
– 3469 тонн
(10,4%
світових
запасів)

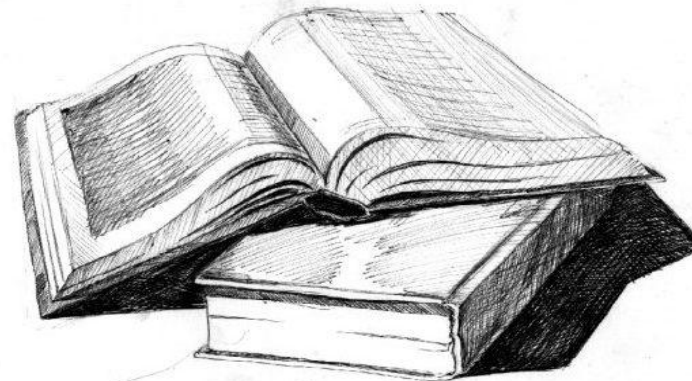
Франція –
3024 тонн
(9,0%
світових
запасів)

*У світі нагромаджено приблизно
91 тис. тон золота*

Висновки по першому питанню

1. Гроші виникли як наслідок розвитку товарного виробництва
2. В економіці гроші виконують властиві їм функції

2 питання

Попит на гроші та його складові

Попит на гроші – це певний, заздалегідь визначений запас грошей який прагнуть мати у своєму розпорядженні економічні суб'єкти.

**Мотиви
попиту
на гроші:**

**Попит на гроші
для трансакцій**

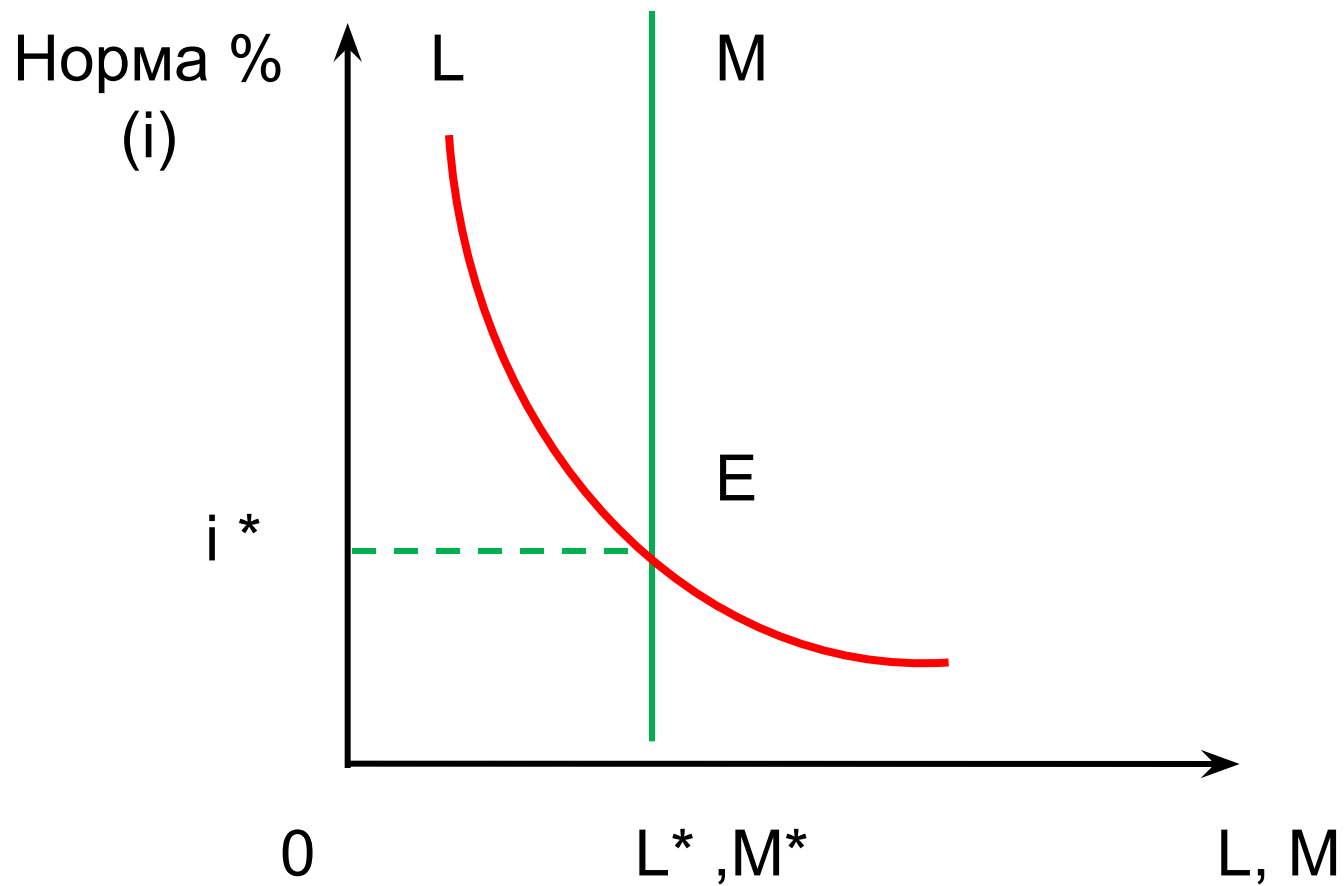
**Попит на гроші
як на активи**

Попит на гроші

$$L = L_1(Y) + L_2(i)$$

- L - попит на грошовому ринку.
- L_1 - трансакційний попит (попит на гроші для угод).
- L_2 - спекулятивний попит на гроші.

Крива попиту на гроші

Попит на гроші визначають фактори:

Рівень цін (інфляція)

Реальні доходи

Норма відсотку

Особливості попиту на гроші

- Зростання цін залишає незмінним реальний попит на гроші, викликаючи пропорційне збільшення попиту на номінальні грошові залишки;
- Зростання альтернативної вартості збереження грошей зменшує попит на реальні грошові залишки;
- Більш високий рівень реальних доходів збільшує попит на реальні грошові залишки.

Висновки по 2 питанню

1. Попит на гроші є *ендогенною величиною* (внутрішньою), яка встановлюється в результаті функціонування самого грошового ринку.
2. Попит на гроші визначається потребою в реальних грошових залишках.

3 питання

Пропозиція грошей

Інструменти грошово-кредитної політики

- - операції центрального банку на відкритому ринку пов'язані з купівлею, або продажем державних цінних паперів,
- - регулювання центральним банком облікової ставки відсотка,
- - встановлення для комерційних банків норми обов'язкових резервів.

Кількість грошей в економіці

$$M_s = m \times Mh$$

M_s – пропозиція грошей (готівка поза банками та депозити на поточних рахунках);

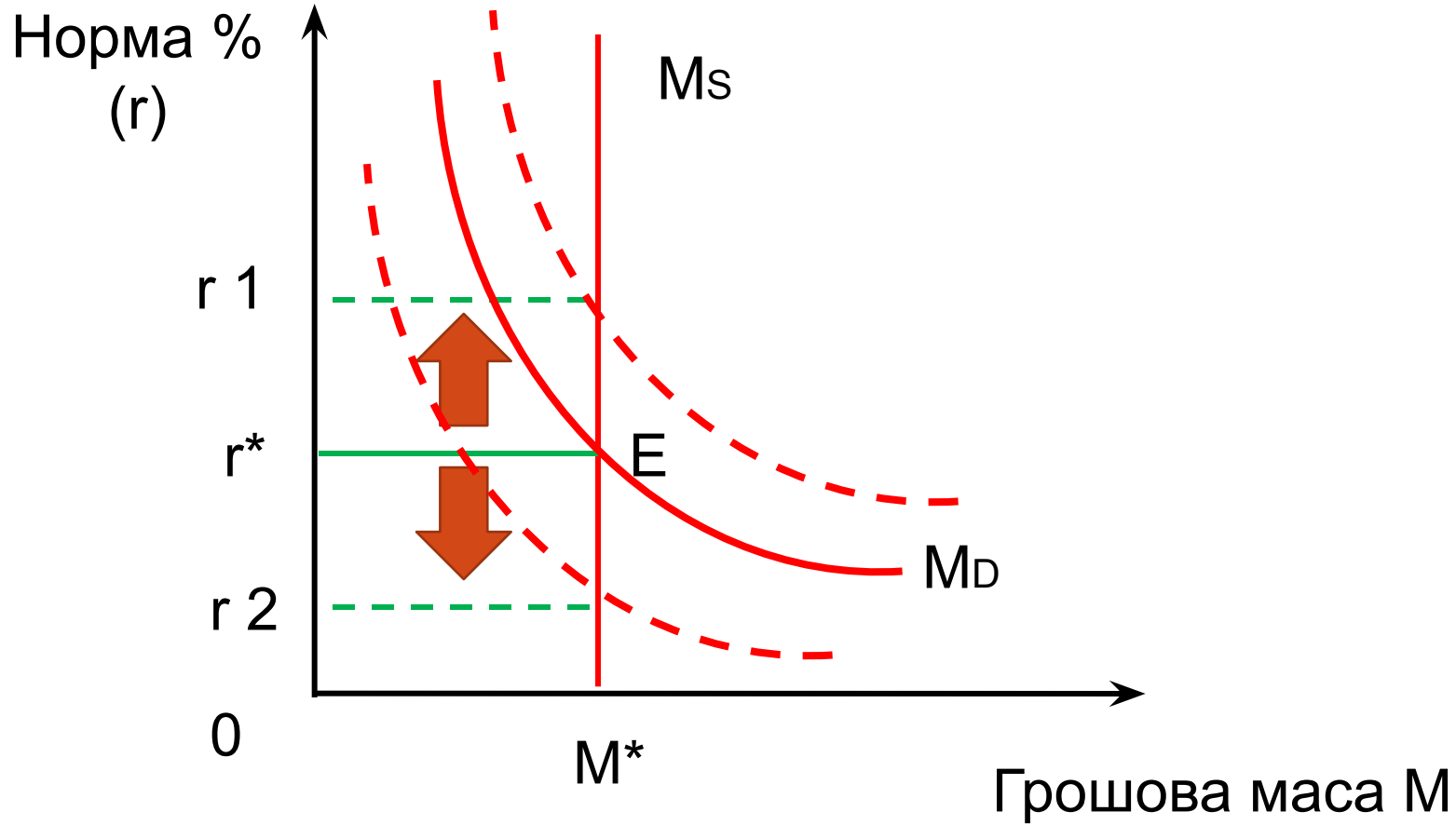
m – коефіцієнт грошово-кредитного мультиплікатора;

Mh , - грошова база.

$$m = 1/r$$

r - норма обов'язкового резервування банківських депозитів, встановлюється ЦБ

Пропозиція грошей

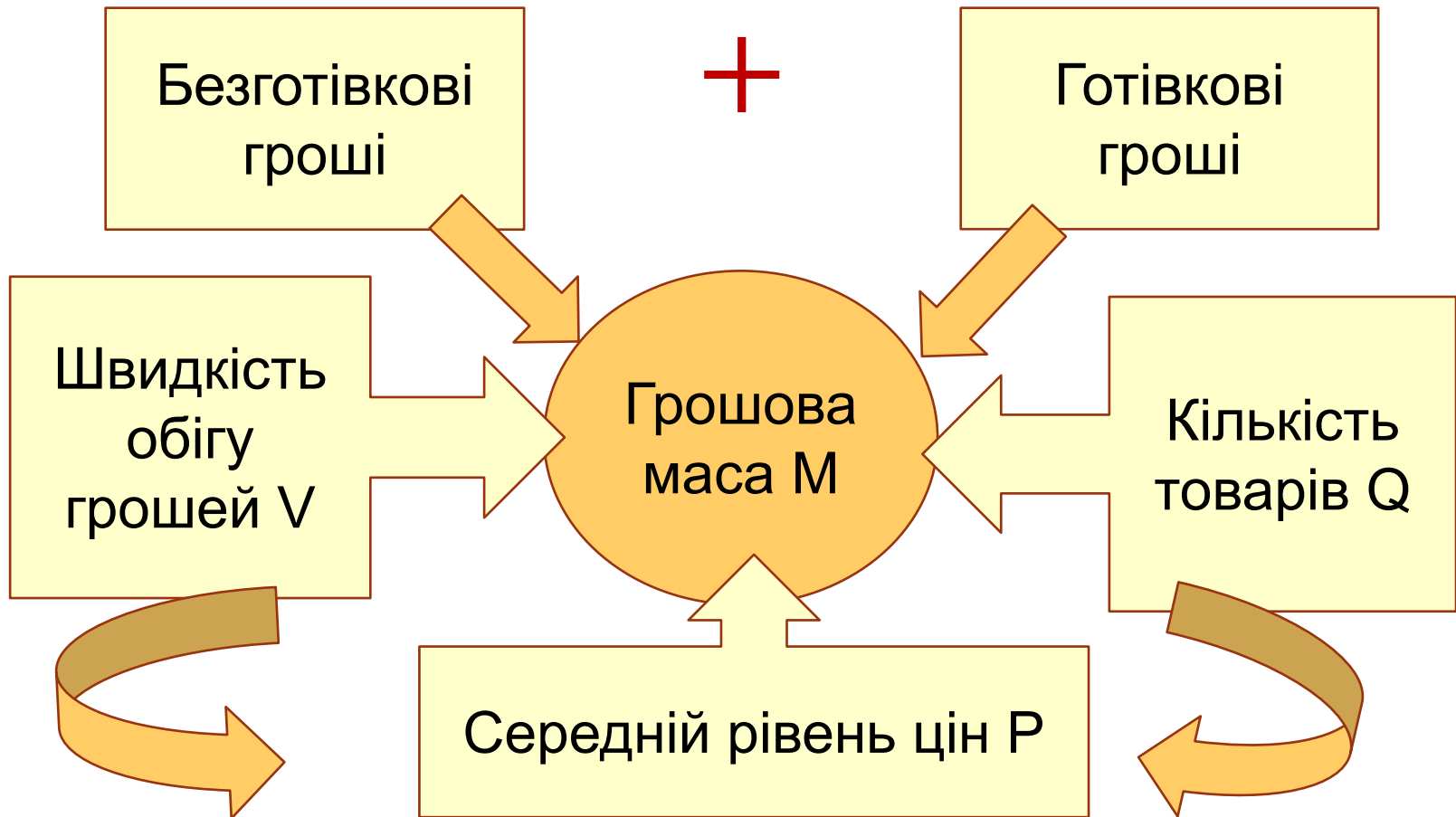

Грошова маса -

- кількісний показник руху грошей, який являє сукупність купівельних, платіжних та накопичувальних засобів, що обслуговує економічні зв'язки, належить фізичним, юридичним особам та державі

Грошова маса

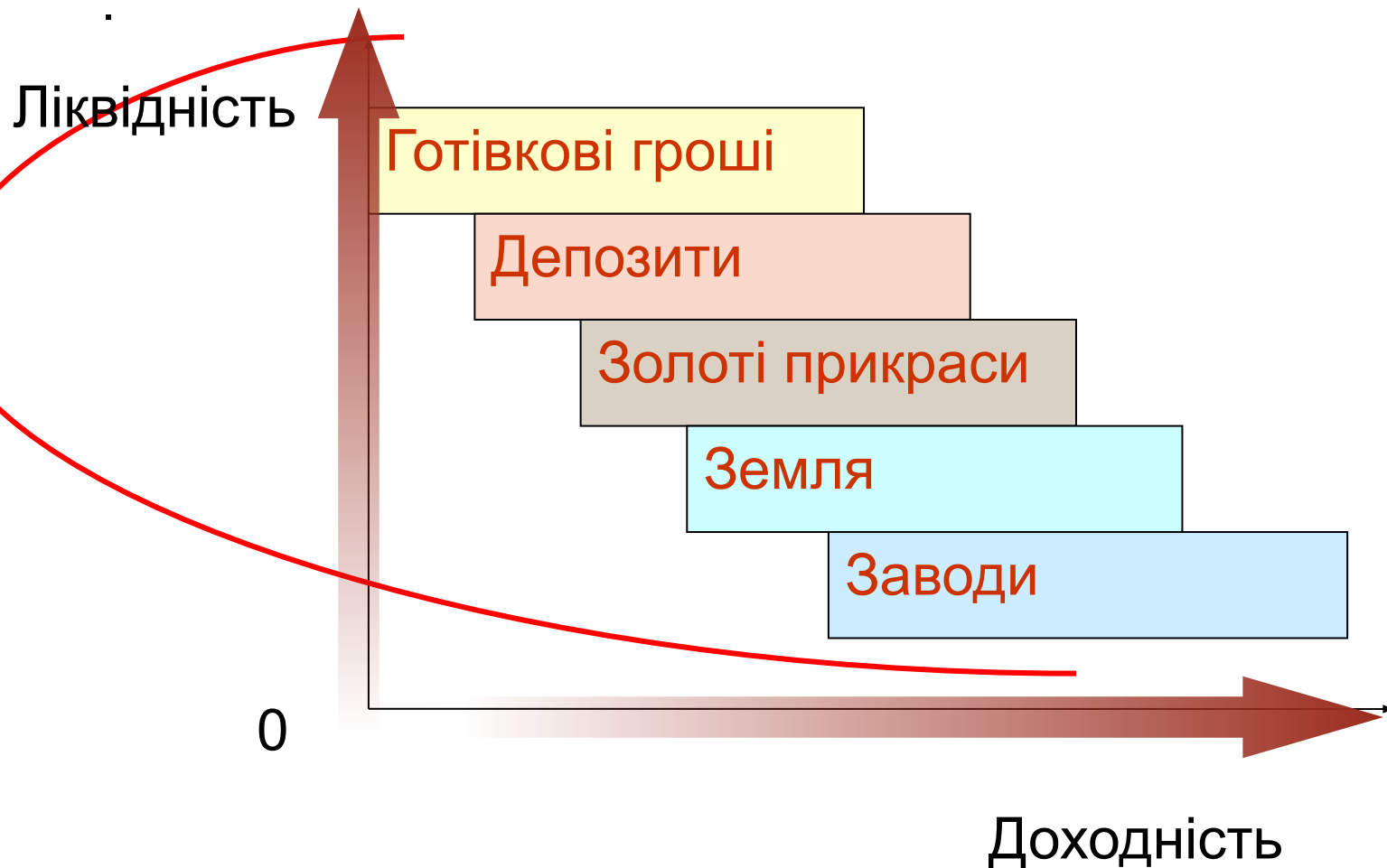
Грошові агрегати

Грошові агрегати

Залежність між ліквідністю та доходністю грошових активів

Фактичні обсяги грошових агрегатів України станом на грудень 2016 р. млн. грн.

Показник	Значення
M0	314392.00
M1	529928.00
M2	1102700.00
M3	1102700.00

Співвідношення між долями грошових агрегатів (%)

Грошовий агрегат Країна	M1	M2	M3	L
Україна	62	99	100	-
Росія	50	70	80	100
США, Японія	15	65	80	100

Грошова база

$$\text{ГБ} = \text{ГПБ} + \text{ГКБ} + \text{ОР} + \text{КР}$$

ГПБ – готівкові гроші поза банками;

ГКБ – готівка в касах банків;

ОР – обсяг обов'язкових резервів;

КР - гроші на кореспондентських рахунках банків.

На пропозицію грошей впливають чинники:

- - норма обов'язкових резервів;
- - облікова ставка;
- - процентна ставка за депозитами до запитання;
- - обсяг багатства економічних суб'єктів;
- - тінізація підприємницької діяльності;
- - стан довіри до банків (банківської паніки).

Грошово-кредитний ринок

Рівновага на грошовому ринку

- *Рівноважна процентна ставка це ставка процента, при якій адекватна їй маса грошей в обігу (пропозиція) співпадає з тією сумою, яку хочуть мати в своєму розпорядженні економічні суб'єкти (попит).*

Реальна відсоткова ставка

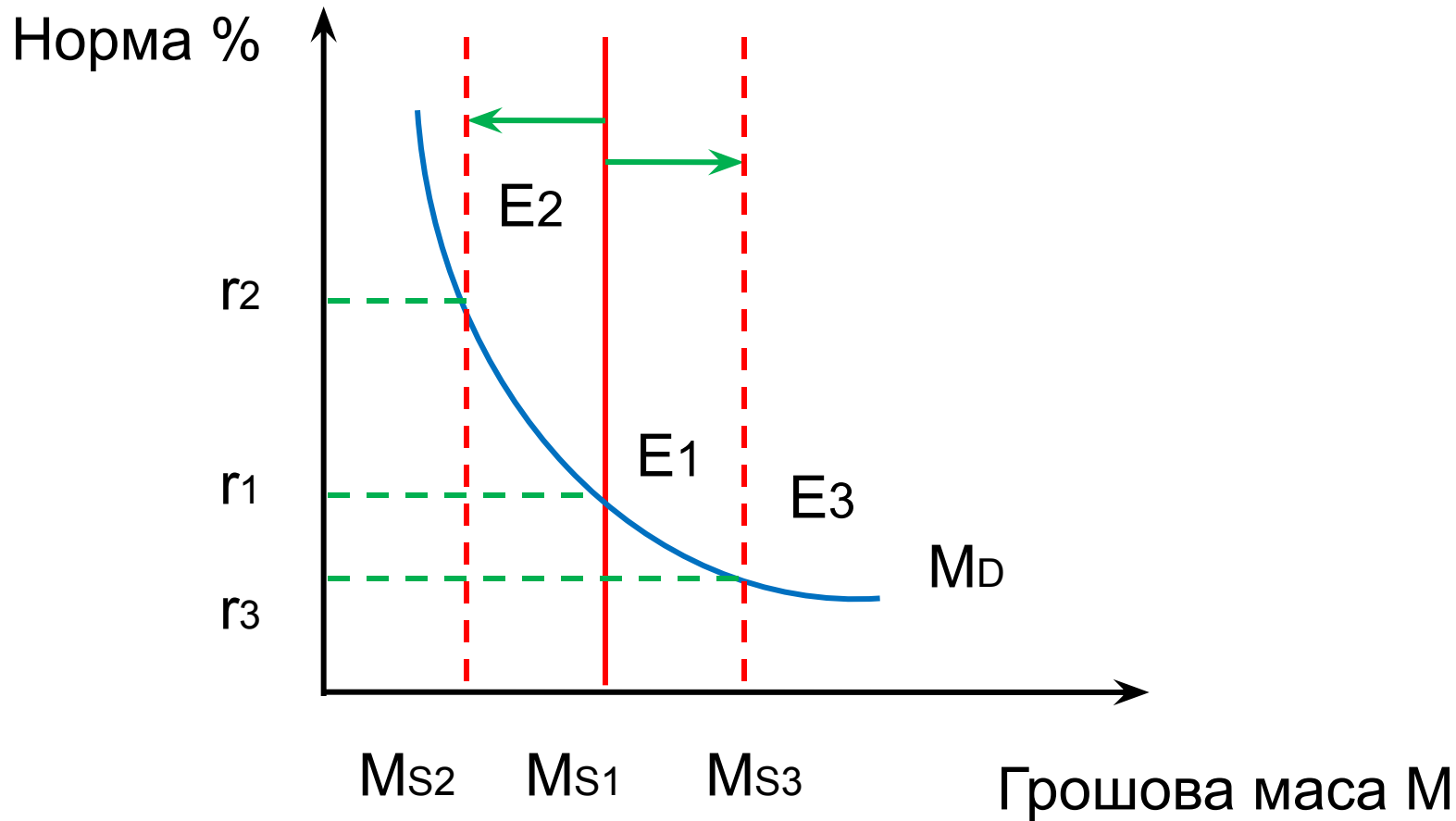
$$r = i - \pi$$

r - реальна відсоткова ставка

i - номінальна відсоткова ставка

π - рівень інфляції

Порушення та відновлення рівноваги на грошовому ринку

Показники стану грошово-кредитного ринку:

- - обсяг загальної грошової маси;
- - обсяг кредитів, наданих банками;
- - розмір відсоткової ставки;
- - ставка рефінансування;
- - грошова база;
- - частка готівки поза банками в грошовій масі;
- - коефіцієнт готівки;

Показники стану грошово-кредитного ринку:

- - рівень доларизації грошового обігу;
- - швидкість грошового обігу;
- - рівень монетизації (насиченість економіки грошима);
- - кредитні ресурси комерційних банків;
- - норма обов'язкового резерву;
- - мультиплікатор депозитний;
- - мультиплікатор грошовий.

Висновки:

1. Пропозиція грошей в умовах рівноваги є *екзогенною величиною* (задається із зовні центральним банком).
2. На зміну коефіцієнта мультиплікатора крім рішень центрального банку впливають і інші чинники, що діють незалежно від його волі і можуть самотійно впливати на обсяг пропозиції грошей.

Дякую за увагу!

